

Tờ Thông Tin Bệnh Truyền Nhiễm

Viêm gan siêu vi loại C

Bệnh viêm gan siêu vi loại C do siêu vi khuẩn lây lan qua việc tiếp xúc trực tiếp với máu người bị bệnh gây ra. Cách thức phòng chống bệnh này chủ yếu là sử dụng kim và đồ dùng chung ngừa vô trùng và người bị bệnh viêm gan siêu vi loại C nên bảo đảm người khác không tiếp xúc với máu của mình.

Lần Cập Nhật Chót: Ngày 7 tháng Mười Hai năm 2007

Bệnh viêm gan siêu vi loại C là gì?

- Viêm gan siêu vi loại C là bệnh truyền nhiễm do siêu vi khuẩn viêm gan siêu vi loại C (HCV) gây ra. Loại siêu vi khuẩn này có một vài dòng khác nhau
- Bệnh này làm cho gan bị sưng (gọi là "viêm gan")
- Có khoảng một phần tư người bị bệnh này sẽ hết hẳn siêu vi khuẩn trong vòng một vài tháng
- Ba phần tư người bệnh còn lại sẽ bị bệnh dài hạn (mạn tính) và nhiều người sẽ có siêu vi khuẩn suốt đời. Một số người này cuối cùng sẽ bị xơ gan hoặc ung thư gan trong nhiều năm sau khi bị nhiễm bệnh.

Bệnh có những triệu chứng gì?

- Có khoảng từ 10% đến 20% người bị nhiễm siêu vi khuẩn viêm gan siêu vi loại C có những triệu chứng bệnh trong thời gian từ 2 tuần lễ đến 6 tháng (thông thường là từ 6 đến 9 tuần lễ) sau khi bị bệnh. Những triệu chứng này gồm mệt mỏi, ăn không thấy ngon, bụng khó chịu, buồn nôn, ói, bị hoàng đản (da và mắt bị vàng) và nước tiểu đậm màu.

Bệnh lây lan bằng cách nào?

- Người bị bệnh viêm gan siêu vi loại C sẽ có thể lây bệnh cho người khác trừ trường hợp họ hết bệnh hẳn
- Viêm gan siêu vi loại C lây lan qua việc tiếp xúc với máu của người bị bệnh như:
 - sử dụng kim có siêu vi khuẩn hoặc sử dụng chung đồ dùng chung ngừa khi chích ma túy, xăm hình hoặc xuyên/xỏ da
 - truyền dịch (trường hợp này có thể đã xảy ra ở Úc trước năm 1990)
 - bị kim đâm phải
 - thủ thuật y khoa sử dụng những thiết bị có siêu vi khuẩn

- sử dụng chung đồ dùng cá nhân có thể đã dính máu (ví dụ như dao cạo hay bàn chải đánh răng, đồ cắt móng tay)
- Bệnh viêm gan siêu vi loại C hiếm khi lây lan bằng ngả tình dục, nhưng dễ có nguy cơ lây lan hơn khi tiếp xúc với máu
- Bệnh viêm gan siêu vi loại C, đôi khi có thể lây lan sang em bé của người mẹ bị bệnh này trong lúc mang thai hoặc sinh nở. Nguy cơ bị lây bệnh cao hơn nếu người mẹ mới bị nhiễm bệnh hoặc đã bị bệnh HIV
- Bệnh viêm gan siêu vi loại C không lây lan bằng việc tiếp xúc không thường xuyên chẳng hạn như ôm ấp, ăn uống chung hay sử dụng muỗng/nĩa/đũa chung, hoặc sử dụng chung phòng vệ sinh. Bệnh này dường như không lây lan qua sữa mẹ, trừ phi sữa có lẫn máu trong đó.
- Cũng có thể có trường hợp tái nhiễm bệnh bởi những dòng siêu vi khuẩn khác

Ai dễ có nguy cơ bị mắc bệnh này?

- Người chích ma túy
- Em bé của người mẹ bị bệnh viêm gan siêu vi loại C
- Bệnh nhân thẩm tách máu (lọc máu)
- Nhân viên y tế
- Người sinh ở những quốc gia có tỉ lệ bệnh viêm gan siêu vi loại C cao (chẳng hạn như Phi Châu và Ai Cập)
- Người xâm mình hay xuyên/xỏ cơ thể bằng đồ dùng không vô trùng
- Tù nhân.

Cách ngừa bệnh?

Muốn tránh bị nhiễm bệnh:

- Đừng sử dụng chung đồ dùng ngừa
- Đừng sử dụng chung đồ dùng cá nhân có thể đã dính máu
- Nếu đi xâm mình hoặc xuyên/xỏ cơ thể, quý vị hãy bảo đảm rằng người thợ sử dụng thiết bị vô trùng
- Giao hợp một cách an toàn.

Hiện nay chưa có thuốc chủng ngừa bệnh HCV. *Immunoglobulin* không công hiệu đối với bệnh này. Kể từ năm 1990, ngân hàng máu của Úc đã dò tìm siêu vi bệnh viêm gan siêu vi loại C trong máu được hiến tặng.

Nếu bị bệnh viêm gan siêu vi loại C:

- Đừng hiến máu. (Đôi khi bộ phận cơ thể của người bị bệnh viêm gan siêu vi loại C có thể được hiến tặng cho người đã bị bệnh này rồi)
- Đừng sử dụng đồ dùng ngừa chung với người khác
- Rất cẩn thận để bảo đảm người khác không tiếp xúc với máu của quý vị
- Lau dọn máu và chất dịch bị chảy ra bằng giấy và lau kỹ bằng chất tẩy và nước cho đến khi không còn thấy dấu vết gì nữa. Nếu đổ nhiều máu ra thảm, có thể quý vị cần phải giặt thảm bằng xà bông hay bằng hơi nước nóng
- Băng kín vết thương bằng băng không thấm nước
- Sử dụng bao cao su khi giao hợp trong trường hợp có thể sẽ tiếp xúc với máu.

Chẩn bệnh bằng cách nào?

Thử máu bao gồm:

- Kháng thể siêu vi khuẩn bệnh viêm gan siêu vi loại C (cho biết người này đã tiếp xúc với siêu vi khuẩn ở một thời điểm nào đó nhưng không cho biết nếu siêu vi khuẩn có vẫn còn trong máu hay không - em bé của những người mẹ bị bệnh viêm gan siêu vi loại C có thể có kháng thể của người mẹ trong khoảng một năm đầu đời, nhưng điều này không có nghĩa là em bé đã bị bệnh này).
- Xét nghiệm axit nucleic, chẳng hạn như PCR (cho biết siêu vi khuẩn còn trong máu)
- Xét nghiệm lượng siêu vi (cho biết lượng siêu vi khuẩn trong máu)
- Xét nghiệm dòng siêu vi (cho biết siêu vi khuẩn trong máu thuộc dòng nào - có thể có ích trong việc lập kế hoạch điều trị)
- Xét nghiệm chức năng gan, có thể cho thấy tình trạng gan bị tổn hại hiện thời

Sinh thiết gan (thủ thuật lấy một mẫu nhỏ gan và khám nghiệm bằng kính hiển vi) cho biết loại và mức độ của gan bị tổn hại nếu có và có thể có ích trong việc lập kế hoạch điều trị.

Bệnh được chữa trị như thế nào?

- Trong những năm gần đây, việc điều trị bệnh viêm gan siêu vi loại C đã có những tiến bộ đáng kể
- Thuốc 'Interferon' và 'Ribavirin' có thể trị viêm gan siêu vi loại C hữu hiệu ở một số người
- Việc điều trị có thành công hay không tùy thuộc dòng siêu vi và lượng siêu vi khuẩn trong máu
- Việc điều trị có thể tiêu diệt siêu vi khuẩn trong đến 80% người bệnh có dòng siêu vi khuẩn loại 2 và 3 và đến 50% người bệnh có dòng siêu vi khuẩn loại 1
- Thông thường, người bệnh phải uống những loại thuốc này trong từ 6 đến 12 tháng và đôi khi có thể bị những phản ứng phụ trầm trọng.

Muốn giảm thiểu nguy cơ bị tổn hại gan thêm nữa, người bị bệnh viêm gan siêu vi loại C nên:

- Được chủng ngừa bệnh viêm gan siêu vi loại A và viêm gan siêu vi loại B
- Bớt uống rượu
- Hỏi ý kiến bác sĩ trước khi uống thuốc bất kể loại được kê toa hay không kê toa.

Hệ thống y tế công cộng đối phó với bệnh này như thế nào?

Viêm gan siêu vi loại C là bệnh mà các bác sĩ và phòng thí nghiệm cần phải thông báo. Nhân viên Ban Y Tế Công Cộng sẽ điều tra những trường hợp bệnh mới để xác định những yếu tố nguy cơ. Việc giám sát những yếu tố nguy cơ sẽ giúp đề ra chương trình phòng chống bệnh hữu hiệu hơn.

Muốn biết thông tin về bệnh viêm gan siêu vi loại C

- Đường Dây Điện Thoại Trợ Giúp Về Bệnh Viêm Gan Siêu Vi Loại C tại NSW qua số 9332 1599 hoặc 1800 803 990
- ADIS (Dịch Vụ Hướng Dẫn Về Rượu & Ma Túy) 9361 2111 hoặc 1800 422 599
- NUAA (Người Sử Dụng NSW & Hiệp Hội AIDS) 9369 3455 hoặc 1800 644 413

Muốn biết thêm thông tin - Ban Y Tế Công Cộng Tiểu Bang NSW

Muốn biết thêm thông tin, xin tiếp xúc với bác sĩ, ban y tế công cộng địa phương hay trung tâm y tế cộng đồng - xem dưới tiêu đề *NSW Government (Chính Phủ NSW)* ở phần trước quyển White Pages (Niên Giám Điện Thoại trắng).

Khu Vực Thành Thị	Địa Điểm	Số Điện Thoại	Vùng Nông Thôn	Địa Điểm	Số Điện Thoại
Northern Sydney/Central Coast	Hornsby	02 9477 9400	Greater Southern	Goulburn	02 4824 1837
	Gosford	02 4349 4845		Albury	02 6080 8900
South Eastern Sydney/Illawarra	Randwick	02 9382 8333	Greater Western	Broken Hill	08 8080 1499
	Wollongong	02 4221 6700		Dubbo	02 6841 5569
Sydney South West	Camperdown	02 9515 9420		Bathurst	02 6339 5601
Sydney West	Penrith	02 4734 2022	Hunter/New England	Newcastle	02 4924 6477
	Parramatta	02 9840 3603		Tamworth	02 6767 8630
Justice Health Service	Matraville	02 9311 2707	North Coast	Port Macquarie	02 6588 2750
NSW Department of Health	Nth Sydney	02 9391 9000		Lismore	02 6620 7500
NSW Health: www.health.nsw.gov.au					